

تراژیدی اخراج اجباری مهاجران افغان با هیچ تلاشی پایان نمیابد

تاریخ پرحادث جهان سرشار از جابجایی انسانهاست و سرگذشت جوامع بشری با مهاجرت و آوارگی پیوند خورده است چنانکه انسانها به دلایل متعدد کمتر در زادگاه خود باقی مانده و با اهداف چون دستیابی به زندگی مناسب، کار و کسب بهتر و رهایی از مشکلات اقتصادی، منازعات و جنگ و فرار از شرایط خطرناک همواره از جای به جای دیگر مهاجر، پناهنده و یا آواره گردیده اند از اینرو مهاجرت پدیده ایست که در تاریخ اکثری از جوامع مصداق عمل دارد و هیچ جامعه را نمیتوان سراغ کرد که موضوع مهاجرت در آن مورد بحث و توجه قرار نگیرد؛ بلکه تمامی جوامع بشری در مقاطع مختلف از زمان با توجه به شرایط پدید آمده از جای به جای دیگر مهاجرت نموده و غرض سر و سامان دادن به زندگی و بهبود وضعیت اقتصادی شان به کشورهای بیگانه پناه گزیده اند؛ بنابراین پدیده مهاجرت یکی از موضوعات مهم اجتماعی است که از دیدگاه دین اسلام هم چنان به عنوان یک اصل اجتماعی تلقی گردیده است.

عوامل که فوقاً تذکار داده شد از قبیل گرفتاریها و مصائب شدید اقتصادی و اجتماعی، موجودیت ظلم و استبداد، فرار از شرایط جنگ و خشونت، رسیدن به یگ وضعیت مطلوب امنیتی و... از جمله مواردی هست که در پدید آوردن مهاجرت انسانها نقش دارند افزون برآن مهاجرت ضمن آنکه یک امر اجتماعی است و اغلباً از حوادث و رخدادهای طبیعی ناشی میگردد اما بعضاً به دلیل فجایع که بدست خود انسانها رقم خورده و امنیت و آرامش جوامع بر اثر آن به باد فنا داده میشود، بوجود آمده و منجر به جاری شدن سیلی از خانه بدوشان در عرصه ملی و بین المللی میگردد که افغانستان از آن جمله کشورهاییست که حاکمیت دوامدار جنگ و خشونت، در آن به مهاجرت و آوارگی بخش قابل ملاحظه از مردم به خارج از کشور منجر گردیده است، زیرا پیامدهای ناشی از تداوم سه دهه جنگ، بحران و ناامنی های گسترده در عین آنکه ساختار و زیربنای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، و فرهنگی این کشور را شدیداً متأثیر ساخت و ویرانی های بیشماری را موجب شد هم چنان روند این تنشها و نابسامانیهای سیاسی بیشتر از پیش مردم را متضرر ساخته و تأثیرات زیانباری را برزندگی آنان تحمیل نمود؛ چنانچه مهاجرت و آوارگی تعداد قابل ملاحظه از شهروندان افغانستان در کشور های دور و نزدیک بویژه در کشورهای همسایه از پیامد های بارز آن دوران تلقی میگردد؛ دوران که نه تنها امنیت و آرامش مردم تأمین نبود بلکه استمرار جنگ های ویرانگر داخلی و گسترش دامنه ناامنی ها در نقاط مختلف کشور زندگی خیلی از انسانها را به قربانی گرفت، و به این ترتیب تعدادی چشمگیری از مردم به منظور فرار از شرایط جنگ و رسیدن به یک وضعیت مطمئن امنیتی ناچاراً به کشورهای خارجی مهاجر و یا پناهنده گردیدند. چنانچه حضور گسترده صدها هزار افغانی و به خصوص در کشورهای ایران و پاکستان مسأله ایست که امروزه به یگ چالش بزرگ مبدل گردیده است زیرا از یکطرف ظرفیت لازم برای جذب این همه مهاجر و ایجاد

اشتغال برای آنها در داخل کشور وجود ندارد و از جانب دیگر کشور های میزبان همواره به اخراج اجباری آنان متوسل میشوند.

و اما مورد قابل بحث و تأمل اینکه شهروندان افغان که در کشورهای همسایه بعنوان مهاجر بسر میبرند متأسفانه با انواع مشکلات و نارسایها درگیرند زیرا رویه و رفتار حاکم بویژه در کشور ایران و نوع نگرش نسبت به مسأله پناهنگزیان افغانی به گونه میباشد که مشکلات و چالشهای مهمی را فرا راه زندگی آنان قرار داده است چنانچه اعمال انواع ظلم و ستم تحقیر و سرکوب شخصیت آنان، ارائه ذهنیت های منفی در افکار عامه نسبت به مهاجرین افغانی، تحمیل محدودیت ها و ممنوعیت های بدون توجیه بر آنان، رفتارها و برخوردهای توهین آمیز مانند (افغانی کثافت، افغانی بدبخت، عوضی، افعی و ...) از مواردی هست که همواره در برابر آنان اعمال شده و با آنهم مهاجران به رغم این همه برخورد های غیر انسانی و تحمل انواع مشکلات، به دلیل عدم شرایط کار و اشتغال مناسب در افغانستان به اقامت شان در آنجا ادامه داده اند.

بنابراین گسترده گی جمعیت از شهروندان افغانی به خصوص در کشور ایران موجب شده تا کشور مذکور به هدف عودت و بازگرداندن آنها بعضاً با توسل به شیوه های قهری و اجباری و بعضاً با شیوه های غیر از آن اقدام نمایند، هر چند که کشور نامبرده هیچگاهی رفتار ثابت و بدون تغییر در قبال مهاجران افغانی نداشته و همواره برخلاف تعهدات و توافقات انجام شده در ارتباط به مسأله بازگشت مهاجران افغانی عمل نموده است، اما اخیراً تعهدات را مبنی بر متوقف ساختن روند اخراج اجباری پناهنگزیان افغان و ایجاد شرایط کار برای آنها در پیوند با سفر هئیت بلند پایه دولت افغانستان در ایران و عده سپردند، هئیت افغانی به رهبری معاون دوم رئیس جمهور به هدف گفتگو با مقامهای ایرانی در خصوص بازگشت تدریجی مهاجران افغانی و گفتگو پیرامون حل مسایل و مشکلات مربوط به آنها به ایران سفر کرد و توافقات خوبی نیز در این راستا با جانب ایرانی بعمل آمد که مقامهای کشور متذکره و عده سپردند تا به رغم پرداخت سند اقامت و ویزای کار برای مهاجران افغانی هم چنان روند اخراج آنها را تا پایان زمستان امسال متوقف سازند. اما کشور ایران بر خلاف تعهدات قبلی در این خصوص و با توسل به یک اقدام غیر منتظره در شرایط دشوار و طاقت فرسای زمستان دست به اخراج بی رویه این مهاجران زدند و مطابق اظهارات مسوولین کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور مهاجران در مدت کمتر از ۱۵ روز به این طرف بیش از ۸۰۰۰ مهاجر افغانی از کشور ایران اخراج گردیده اند. بنابراین برخورد این گونه دولت ایران نسبت به مهاجرین افغانی که مغایر با معیار های حقوق بین الملل عمومی و اصل حسن همجواری میباشد، مسلماً پیامدهای خطرناک را بر روابط دوستانه دو کشور وارد خواهد نمود، و رویکرد اخراج اجباری مهاجران افغانی توأم با شکنجه در یک شرایط دشوار و طاقت فرسا، تداعیگر این واقعیت است که کشور متذکره با اهداف و انگیزه های سیاسی به منظور تحت فشار قرار دادن دولت افغانستان به هدف پاسخ به خواسته های مورد نظر شان از این طریق، نه تنها برتعهدات خویش در رابطه به مسأله مهاجران افغانی پا گذاشته است که حتی برخورد انسانی و رویه نیک با آنان را نیز فراموش کرده اند.

در هر صورت مردم ما امیدوار است تا دولت جمهوری اسلامی افغانستان با همیاری جامعه جهانی، با تبیین رویکرد های مناسب و جستجوی راهکار دیپلماتیک و سیاسی در راستای حل این معضل و متقاعد ساختن دولت ایران

مبنی بر عودت تدریجی و مسالمت آمیز مهاجران افغان گامهای مؤثری را برداشته و هکذا دولت جمهوری اسلامی ایران باتوجه به توافقات منعقدہ در این خصوص و باتکیه بر اصل حسن همجواری و از همه مهتر با در نظر داشت قواعد و نورمهای حقوق بین الملل عمومی مبنی بر اینکه دولت ها باید در مطابقت به توافقات و قرار داد های انجام شده در رابطه به مسأله مهاجران برخورد نمایند، با دولت جمهوری افغانستان در زمینه حل این مشکل به یک راهکرد مسالمت آمیز برسند.